

1
Het HOF VAN BEROEP te Brussel, derde kamer, na beraad, spreekt het
volgend arrest uit :

A.R. Nr. 2008/AR/2336

R. Nr. 2009/812

IN ZAKE VAN :

DE GEMEENTE [REDACTED]
wonende te [REDACTED]
[REDACTED]

appellant,

- ∨ vertegenwoordigd door Meester
Ines Naudts, advocaat te 1731 Zellik,
Noorderlaan, 30;

TEGEN :

1. De [REDACTED]
wonende te [REDACTED]
[REDACTED]

eerste geïntimeerde,

2. Mevrouw [REDACTED]
wonende te [REDACTED]
[REDACTED]

tweede geïntimeerde,

- ∨ beiden vertegenwoordigd door
Meester Gys Verbeke, advocaat,
loco Meester Patrick Masureel,
advocaat te 1030 Brussel,
Wijnheuvelenstraat, 227;

03 -02- 2009

* * *

Gelet op de stukken van de procedure, inzonderheid:

- de beschikking op tegenspraak uitgesproken door de voorzitter van de
rechtbank van eerste aanleg te Brussel op 27 juni 2008 waarvan geen
akte van betekening wordt voorgelegd;

acc pakket
eindarrest

- het verzoekschrift tot hoger beroep neergelegd ter griffie van het hof op 5 september 2008, waarbij een tijdig en regelmatig hoger beroep werd ingesteld;
- de conclusie voor geïntimeerde van 24 oktober 2008;
- de conclusie voor appellant van 26 november 2008.

Voorgaanden

Op 1 juli 1998 huwde eerste geïntimeerde, de heer [REDACTED], oorspronkelijk van Mauritaanse nationaliteit, in België (Vilvoorde) met mevrouw [REDACTED], van Belgische nationaliteit.

Uit dit huwelijk werden geen kinderen geboren.

Op 6 maart 2003, op een ogenblik dat hij nog gehuwd was met zijn Belgische echtgenote mevrouw [REDACTED] en nog met haar samenwoonde in België, huwde de heer [REDACTED] in Mauritanië met tweede geïntimeerde, mevrouw [REDACTED], van Mauritaanse nationaliteit.

Uit dit huwelijk werden in Mauritanië twee kinderen geboren, namelijk:

- [REDACTED], geboren op 30 september 2004;
- [REDACTED], geboren op 15 juli 2005.

Bij vonnis van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel van 14 augustus 2006, in kracht van gewijsde getreden op een niet nader bepaald ogenblik, en overgeschreven in de registers van de burgerlijke stand te Vilvoorde op 23 januari 2007, werd de echtscheiding uitgesproken tussen eerste geïntimeerde en mevrouw [REDACTED].

Tweede geïntimeerde mevrouw [REDACTED] is samen met haar twee kinderen op 21 oktober 2007 in Frankrijk (zie aankomststempel in haar paspoort: Roissy) aangekomen met een toeristenvisum. Vervolgens kwam zij naar België bij eerste geïntimeerde. Haar regelmatig verblijf als toerist verstreek op 19 november 2007.

Op 27 december 2007 werd aan tweede geïntimeerde het bevel van 17 december 2007 van de gemachtigde van de Minister van Binnenlandse Zaken betekend om het land (en het grondgebied van de andere Schengenlanden) binnen vijf dagen te verlaten. Tweede geïntimeerde gaf hier evenwel geen enkel gevolg aan, en verblijft overigens nog steeds in België.

Eerste geïntimeerde verzocht op 22 november 2007 de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente [REDACTED], huidige appellant, om een akte van huwelijksaangifte op te stellen met betrekking tot zijn voorgenomen huwelijk in België met tweede geïntimeerde.

Bij aangetekend schrijven van 19 februari 2008 liet de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente [REDACTED] weten dat hij weigert de akte van aangifte van het huwelijk tussen geïntimeerden op te maken

03 -02- 2009

omdat mevrouw [REDACTED] geen bewijs van ongehuwde staat overeenkomstig artikel 64, §1, 4° B.W. kon voorleggen.

Op 20 maart 2008 gingen geïntimeerden over tot dagvaarding van appellant in opheffing van de weigering van opmaak van akte van huwelijksaangifte.

Eerste geïntimeerde heeft op 6 september 2004 de Belgische nationaliteit verkregen op grond van zijn huwelijk met een Belgische. Tweede geïntimeerde heeft de Mauritaanse nationaliteit.

Beschikking a quo

Bij de bestreden beschikking heeft de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel:

- de opheffing bevolen van de beslissing van 19 februari 2008 tot weigering van opmaak van akte van aangifte van het huwelijk;
- de ambtenaar van de burgerlijke stand bevolen de akte van aangifte van huwelijk op te maken;
- de ambtenaar van de burgerlijke stand veroordeeld in de kosten van het geding.

Voorwerp van het hoger beroep

Overeenkomstig zijn verzoekschrift tot hoger beroep en conclusie voor het hof vordert appellant met de hervorming van de bestreden beschikking de oorspronkelijke vordering van geïntimeerden af te wijzen als ongegrond en geïntimeerden te veroordelen tot de kosten van beide aanleggen, rechtsplegingsvergoedingen inbegrepen.

Geïntimeerden vorderen het hoger beroep als ongegrond af te wijzen.

Tevens vorderen zij appellant te veroordelen in de gerechtskosten van het hoger beroep, waarbij zij de rechtsplegingsvergoeding hoger beroep bepalen op 1.200 €.

BEOORDELING

Aangaande de grond van de zaak

1. Overwegende dat artikel 63 B.W. bepaalt dat degenen die voor een Belgische ambtenaar van de burgerlijke stand een huwelijk willen aangaan, daarvan onder voorlegging van de in artikel 64 B.W. bedoelde documenten aangifte moeten doen bij de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar een van de aanstaande echtgenoten is ingeschreven in het bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister;

03 -02- 2009

Dat artikel 64, § 1 B.W. bepaalt dat bij deze aangifte van het huwelijk aan de ambtenaar van de burgerlijke stand voor ieder der aanstaande echtgenoten o.m. volgend document moet worden voorgelegd:

“4° een bewijs van de ongehuwde staat of van de ontbinding of nietigverklaring van het laatste voor een Belgische ambtenaar van de burgerlijke stand voltrokken huwelijk en in voorkomend geval een bewijs van de ontbinding of de nietigverklaring van de huwelijken gesloten voor een buitenlandse overheid, tenzij ze een voor een Belgische ambtenaar van de burgerlijke stand voltrokken huwelijk voorafgaan;”

2. Overwegende dat het probleem dat in deze rijst is dat tweede geïntimeerde in gebreke blijft dergelijk zgn. celibaatsattest voor te leggen, of een bewijs van de ontbinding of nietigverklaring van haar Mauritaanse huwelijk;

Dat de verklaring hiervoor duidelijk is, nu geen der partijen betwist dat geïntimeerden op 6 maart 2003 met elkaar in Mauritanië in het huwelijk getreden zijn, en dit huwelijk op heden niet nietigverklaard noch ontbonden werd;

Dat appellant overigens een fotokopie neerlegt van een in het Arabisch opgestelde (met vertaling uit het Arabisch naar het Frans en vertaling uit het Frans naar het Nederlands) akte getiteld “bevestigend vonnis” waaruit blijkt dat op 8 september 2003 de rechtbank van de Moughataa van Sebkhah in Mauritanië, op verzoek van tweede geïntimeerde ██████████ en op basis van het getuigenis van twee getuigen, het op 6 maart 2003 tussen eerste geïntimeerde en tweede geïntimeerde gesloten huwelijk heeft bevestigd;

Dat artikel 63, § 4 B.W. bepaalt dat indien de belanghebbenden in gebreke blijven alle in artikel 64 B.W. bedoelde documenten voor te leggen, de ambtenaar van de burgerlijke stand moet weigeren over te gaan tot de opmaak van de akte van aangifte van het huwelijk;

Dat op basis van deze bepaling appellant geweigerd heeft de akte van aangifte van huwelijk van geïntimeerden op te stellen;

Dat geïntimeerden dan overeenkomstig artikel 63, § 4, laatste lid B.W. verhaal hebben aangetekend tegen deze weigeringsbeslissing bij de eerste rechter;

3. Overwegende dat de wetgever (met artikel 64, § 1, 4° B.W.) het overleggen van het zogenaamde celibaatsattest kennelijk voorschrijft met het oog op het voorkomen van bigamie, dat naar Belgisch recht zowel civielrechtelijk als strafrechtelijk (artikel 391 Sw.) gesanctioneerd wordt;

Dat artikel 147 B.W. immers bepaalt: “Men mag geen tweede huwelijk aangaan vóór de ontbinding van het eerste”;

Dat het bepaalde in artikel 64, § 1, 4° B.W. aldus gezien moet worden als een vormelijk voorschrift, m.b.t. de akte van aangifte van huwelijk, dat

524

beoogt het naleven van een inhoudelijk voorschrift, m.b.t. het aangaan zelf van het huwelijk, te verifiëren en veilig te stellen; dat beide voorschriften dan ook in hun onderlinge samenhang beoordeeld moeten worden;

4. Overwegende dat artikel 22, § 1 Wetboek Internationaal Privaatrecht (Wet van 16 juli 2004 - WIPR), in werking getreden op 1 oktober 2004, bepaalt dat een buitenlandse rechterlijke beslissing die uitvoerbaar is in de Staat waar zij werd gewezen, in België geheel of gedeeltelijk wordt erkend zonder dat daarvoor de procedure van de uitvoerbaarverklaring ex artikel 23 WIPR gevolgd moet worden (= erkenning *de plano*);

Dat artikel 22, § 3, 2° WIPR er aan toevoegt dat de erkenning van een buitenlandse rechterlijke beslissing aan deze beslissing rechtskracht verleent (in de Franse tekst: "établit pour droit ce qui a été décidé à l'étranger"), d.w.z. dat de bindende kracht van de buitenlandse beslissing alsdan ook in de Belgische rechtsorde aanvaard wordt;

Dat het aanvaarden van de bindende kracht van de buitenlandse rechterlijke beslissing als gevolg heeft dat ieder persoon, dus zowel de betrokken partijen, derden als de Belgische overheden, de in de buitenlandse beslissing gewijzigde of vastgestelde rechtstoestand moet respecteren en aanvaarden;

Dat zulks *in casu* betekent dat de erkenning van het bevestigend vonnis van 8 september 2003 van de rechtbank van de Moughataa van Sebkhia in Mauritanië zou betekenen dat de daarin vastgestelde rechtstoestand van geïntimeerden, namelijk dat zij op 6 maart 2003 met elkaar in het huwelijk getreden zijn, in België door iedereen, met inbegrip van de Belgische overheden zoals de ambtenaar van de burgerlijke stand, gerespecteerd en aanvaard zou moeten worden;

5. Overwegende dat artikel 22, § 1, derde lid WIPR bepaalt dat indien de erkenning van een buitenlandse beslissing incidenteel wordt aangevoerd voor een Belgische rechter, deze bevoegd is om daarvan kennis te nemen;

Dat die bepaling aldus moet worden uitgelegd dat ook indien de afwezigheid van erkenning van een buitenlandse beslissing incidenteel in een procedure wordt aangevoerd, de rechter bevoegd is om daarvan kennis te nemen, zodat de betrokkenen ervan ontslaan zijn om met betrekking tot de kwestie van de al dan niet erkenning van de buitenlandse beslissing een afzonderlijke vordering in te stellen zoals bepaald in artikel 22, § 2 WIPR;

Dat daaruit volgt dat het hof in huidige zaak die de weigering betreft van de ambtenaar van de burgerlijke stand om op verzoek van geïntimeerden een akte van aangifte van hun huwelijk op te stellen, de kwestie van de al dan niet erkenning in België van het bevestigend vonnis van 8 september 2003 van de rechtbank van de Moughataa van Sebkhia in Mauritanië, die incidenteel wordt aangevoerd, kan – en eigenlijk moet – beslechten;

525

6. Overwegende dat overeenkomstig artikel 22, § 1, vierde lid WIPR een buitenlandse beslissing enkel erkend mag worden indien zij de voorwaarden gesteld bij artikel 25 WIPR niet schendt;

Dat artikel 25, § 1, 1° WIPR bepaalt dat een buitenlandse rechterlijke beslissing niet erkend wordt indien het gevolg van die erkenning kennelijk onverenigbaar zou zijn met de openbare orde, en dat bij de beoordeling van deze onverenigbaarheid inzonderheid rekening wordt gehouden met de mate waarin het geval met de Belgische rechtsorde is verbonden en met de ernst van de gevolgen die door de erkenning worden veroorzaakt;

Dat met 'openbare orde' hier de internationaal privaatrechtelijke openbare orde bedoeld wordt, dit is het geheel van de beginselen die essentieel zijn voor de morele, politieke en economische orde van België;

7. Overwegende dat rekening houdend met genoemde twee beoordelingscriteria uit artikel 25, § 1, 1° *in fine* WIPR geoordeeld moet worden dat het bevestigend vonnis van 8 september 2003 van de rechtbank van de Moughataa van Sebkhah in Mauritanië, waarin het op 6 maart 2003 tussen eerste geïntimeerde en tweede geïntimeerde gesloten huwelijk werd bevestigd, in België niet erkend kan worden, nu eerste geïntimeerde op dat ogenblik verbonden was door de banden van een België met een Belgische onderdaan gesloten huwelijk dat op dat ogenblik niet ontbonden noch nietigverklaard was, en hij bovendien op dat ogenblik in België nog samenleefde met zijn Belgische echtgenote;

Dat de monogamie een van de basisprincipes uitmaakt van de Belgische opvatting van het huwelijk en daarmee van de morele orde in ons land, hetgeen ondermeer tot uiting komt in de strafrechtelijke beteugeling van het aangaan van een tweede huwelijk terwijl men nog door de banden van een eerste huwelijk verbonden is met de straf van opsluiting van vijf jaar tot tien jaar (artikel 391 Sw.);

Dat door de niet-erkenning van het bevestigend vonnis van 8 september 2003 van de rechtbank van de Moughataa van Sebkhah in Mauritanië *erga omnes* komt vast te staan dat in de Belgische rechtsorde eerste en tweede geïntimeerde niet gehouden worden voor een met elkaar gehuwde man en vrouw;

Dat nu nergens uit blijkt dat tweede geïntimeerde nog met een andere man (of een vrouw) gehuwd zou zijn, aldus eveneens *erga omnes* vaststaat dat zij in de Belgische rechtsorde voor vrijgezel gehouden moet worden;

Dat nu het in België gesloten huwelijk van eerste geïntimeerde met mevrouw ██████████ rechtsgeldig ontbonden is door het in kracht van gewijsde getreden echtscheidingsvonnis van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel van 14 augustus 2006, en nu nergens uit blijkt dat eerste geïntimeerde nog met een andere vrouw (of een man) gehuwd zou zijn, aldus eveneens *erga omnes* vaststaat dat hij in de Belgische rechtsorde thans voor vrijgezel gehouden moet worden;

03 -02- 2009

8. Overwegende dat de rechter die dient te oordelen over het verhaal dat overeenkomstig artikel 63, § 4, laatste lid B.W. wordt aangetekend tegen de weigeringsbeslissing van de ambtenaar van de burgerlijke stand om een akte van aangifte van huwelijk op te stellen, geen administratief toezicht uitoefent op de weigeringsbeslissing van de ambtenaar van de burgerlijke stand en zijn beoordeling niet beperkt is tot een controle op de wettigheid van deze weigeringsbeslissing, maar dat hij integendeel zijn rechtsmacht over die beslissing volledig uitoefent (vergelijk, *mutatis mutandis*, betreffende de weigering tot huwelijksvoltrekking: Cass. 13 april 2007, *T.Fam.* 2007, 172);

Dat bovendien de rechter deze beslissing tot weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand niet uitsluitend dient te beoordelen in functie van de gegevens zoals die op het ogenblik van de weigering voor de ambtenaar van de burgerlijke stand werden voorgebracht, maar dat hij integendeel ook rekening kan en moet houden met de hem op regelmatige wijze voorgelegde gegevens die dateren van na deze weigeringsbeslissing of die pas na die weigeringsbeslissing bekend werden of zijn komen vast te staan (cfr. *mutatis mutandis*, Cass. 13 april 2007, *aangeh.*);

9. Overwegende dat nu tweede geïntimeerde geen bewijs van haar ongehuwde staat noch een bewijs van de ontbinding of de nietigverklaring van haar huwelijk gesloten voor de Mauritaanse overheid kon voorleggen, appellant overeenkomstig artikel 63, § 4, eerste lid *juncto* artikel 64, § 1, 4° B.W. niet anders kon dan weigeren om een akte van aangifte van huwelijk tussen geïntimeerden op te maken;

Overwegende evenwel dat thans op basis van huidig arrest *erga omnes* komt vast te staan dat tweede geïntimeerde in de Belgische rechtsorde voor vrijgezel ('in ongehuwde staat') gehouden moet worden;

Dat derhalve huidig arrest in hoofde van tweede geïntimeerde kan gelden als bewijs van ongehuwde staat in de Belgische rechtsorde in de zin van artikel 64, § 1, 4° B.W.;

Dat er dan ook *hic et nunc* geen redenen meer voorhanden zijn om te weigeren over te gaan tot het opmaken van een akte van aangifte van huwelijk;

Overwegende dat appellant tevergeefs opwerpt, met verwijzing naar een arrest van het Franse Hof van Cassatie van 3 februari 2004 aangaande artikel 147 van de Franse *Code civil* (met dezelfde inhoud als artikel 147 Belgisch B.W.), dat hij de opmaak van een akte van aangifte van huwelijk (ook) zou moeten weigeren ingeval de betrokkenen in het buitenland reeds met elkaar een huwelijk gesloten zouden hebben dat in de Belgische rechtsorde wél erkend zou worden;

Dat deze hypothese immers geheel verschillend is van onderhavige waarover het hof uitspraak dient te doen, waarin zoals gezegd het in het

buitenland tussen dezelfde personen gesloten huwelijk juist niet erkend wordt in de Belgische rechtsorde;

10. Overwegende dat op dit punt de beslissing van de eerste rechter bevestigd moet worden;

Aangaande de gerechtskosten

Overwegende dat de eerste rechter, zonder enige motivering, de ambtenaar van de burgerlijke stand veroordeelt in de gerechtskosten van eerste aanleg, met inbegrip van een rechtsplegingsvergoeding in hoofde van huidige geïntimeerden begroot op 1.200 €;

Overwegende dat, zoals gezegd, de ambtenaar van de burgerlijke stand zijn wettelijke plicht heeft vervuld door overeenkomstig artikel 63, § 4, eerste lid *juncto* artikel 64, § 1, 4° B.W. te weigeren om een akte van aangifte van huwelijk tussen geïntimeerden op te maken;

Dat het feit dat hij thans, op basis van de bevestiging van de beschikking *a quo*, veroordeeld wordt tot het opmaken van een akte van aangifte van huwelijk, gesteund is op de beslissing tot niet-erkenning in de Belgische rechtsorde van het tussen partijen in Mauritanië gesloten huwelijk genomen door de eerste rechter en thans bevestigd door het hof, m.a.w. een gegeven dat heeft plaatsgehad na de beslissing tot weigering van opmaak van een akte van aangifte van huwelijk;

Dat de ambtenaar van de burgerlijke stand dan ook niet beschouwd kan worden als “de in het ongelijk gestelde partij” in de zin van artikel 1017, eerste lid Ger.W.;

Dat bovendien eerste geïntimeerde een dubbelzinnige houding heeft aangenomen door enerzijds te eisen dat de ambtenaar van de burgerlijke stand een akte van aangifte van een huwelijk met tweede geïntimeerde zou opmaken met het oog op een voorgenomen huwelijk in België, en anderzijds zich voor dezelfde ambtenaar van de burgerlijke stand te steunen op zijn in Mauritanië met tweede geïntimeerde gesloten huwelijk om op grond van artikel 8, § 1, 2°, b) van het Wetboek van de Belgische nationaliteit de Belgische nationaliteit op te eisen voor de kinderen Ahmed, geboren op 30 september 2004, en Lemine, geboren op 15 juli 2005, die tweede geïntimeerde in Mauritanië ter wereld heeft gebracht (zie brief van de raadsman van eerste geïntimeerde aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van [REDACTED] d.d. 22 februari 2008 met verwijzing naar een door eerste geïntimeerde voorheen afgelegde verklaring, en het antwoord van de FOD Justitie, Dienst Nationaliteit, d.d. 12 maart 2008 – stukken IV 4 en 5 dossier appellant);

Dat er dan ook reden is om van de ene kant appellant en van de andere kant geïntimeerden te veroordelen in de door hen zelf gemaakte gerechtskosten zowel van eerste aanleg als van hoger beroep, en om de wederzijds

gevorderde rechtsplegingsvergoedingen zowel van eerste aanleg als van hoger beroep te compenseren;

Dat op dit beperkte punt het hoger beroep gegrond is;

**OM DEZE REDENEN,
HET HOF,
Rechtsprekend na tegenspraak,**

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935 betreffende het taalgebruik in gerechtszaken;

Gehoord mevrouw Briers, substituut-procureur-generaal, in haar advies gegeven ter zitting van 13 januari 2009;

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk, en gedeeltelijk gegrond;

Bevestigt de bestreden beschikking in zoverre zij de opheffing beveelt van de beslissing van appellant van 19 februari 2008 tot weigering van opmaak van akte van aangifte van het huwelijk, en de ambtenaar van de burgerlijke stand beveelt de akte van aangifte van huwelijk op te maken;

Hervormt de bestreden beschikking in zoverre zij appellant veroordeelt in de gerechtskosten;

Opnieuw rechtsprekend binnen deze perken :

Veroordeelt van de ene kant appellant en van de andere kant geïntimeerden in de door hen zelf gemaakte gerechtskosten zowel van eerste aanleg als van hoger beroep, begroot in hoofde van appellant op 186 € rolrecht hoger beroep en in hoofde van geïntimeerden op 177,73 € dagvaardingskosten, en compenseert de wederzijds gevorderde rechtsplegingsvergoedingen zowel van eerste aanleg als van hoger beroep.

Aldus gewezen en uitgesproken in openbare burgerlijke terechtzitting van de derde kamer van het Hof van Beroep te Brussel, op

03 -02- 2009

03 -02- 2009

Waar aanwezig waren :

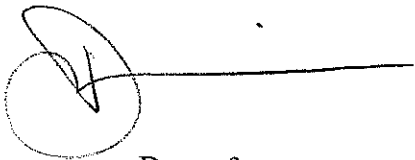
- M. Senaeve, Voorzitter;
- Mw. Degreef en Mw. De Ruydts, Raadsheren;
- Mw. Briers, substituut-procureur-generaal;
- Mw. Vanhassel, Griffier.

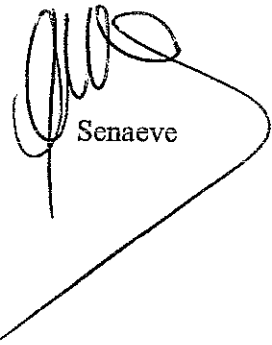
Vanhassel

De Ruydts

Degreef

Senaeve